בשל סופרים חזקה שליח עושה שליחותו ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה חזקה שליח עושה שליחותו א"ר ששת מנא אמינא לה דתנן [א]משקרב העומר הותר החדש מיד [ב]והרחוקים מותרים מחצות היום ואילך והא חדש דאורייתא הוא וקתני הרחוקים מותרין מחצות היום ואילך לאו משום חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדקתני טעמא לפי שיודעין שאין בית דין מתעצלין בו ואיכא דאמרי אמר רב נחמן מנא אמינא לה דקתני טעמא לפי שיודעין שאין ב"ד מתעצלין בו ב"ד הוא דלא מתעצלין בו הא שליח מתעצל בו ורב ששת אמר לך ב"ד עד פלגיה דיומא שליח כולי יומא אמר רב ששת מנא אמינא לה [ג]דתניא האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים [ג]לערב מאי טעמא לאו משום דאמרינן חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדרב שמעיה [ד]דאמר רב שמעיה [ג]חזקה אין ב"ד של כהנים עומדים משם עד שיכלו כל מעות שבשופר אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא האומר לחבירו צא ולקט לך תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרן ודאי מלא לך כלכלה זה תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרן דמאי [ד]במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אוכל ואינו צריך לעשר דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אינו אוכל עד שיעשר לפי [ה]שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף אמר רבי נראין דברי מדברי אבא מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ולא יאכילו לעמי הארץ טבלים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר נחשדו ומר סבר לא נחשדו אבל כולי עלמא חזקה שליח עושה שליחותו ורב נחמן התם כדרב חנינא חוזאה [ו]דאמר רב חנינא חוזאה חזקה הוא על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו אמר מר במה דברים אמורים בעם הארץ אבל בחבר אוכל ואינו צריך לעשר דברי רבי האי עם הארץ דקאמר ליה למאן אילימא דקאמר לעם הארץ חבריה מעשרן דמאי מי ציית אלא בעם הארץ דקאמר ליה לחבר אימא סיפא נראין דברי מדברי אבא מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף ואל יאכילו לעמי הארץ טבלין עמי הארץ מאי בעי התם אמר רבינא [ז]רישא בעם הארץ שאמר לחבר סיפא בחבר שאמר לעם הארץ וחבר אחר שומעו רבי

סבר

בשל סופרים. סמכינן אחזקת שליח דאי נמי לא עביד לא מחזיק איסורא כגון עירובי תחומין: **הרחוקין.** מירושלים שאין יודעין אם עדיין קרב העומר מותרין מחצות היום. אלמא סמכינן אכהנים שכן שלוחינו ועבדי שליחותייהו ומקרבי ליה: **התם כדקתני טעמא כו'.** ואבי דינא סמכינן אבל אשליח בעלמא לא: **שליח כולי יומא.** נטריה ומכי מטא לאורתא סמכינן עליה דודאי לא עבר היום עד שאמר הבטחתו: **מעות.** דמי שתי תורים: **ונותנת בשופר.** שכתוב עליו קינין ששם נותנין מעות קיני חובה כדתנן בשקלים (פ"ו משנה ה) י"ג שופרות כו': **ואוכלת.** דתנן (חגיגה דף כא.) האונן והמחוסר כפורים צריכין טבילה לקודש: **ואוכלת בקדשים לערב.** אלמא חזקה כהנים עושין שליחותן הואיל והדבר תלוי בהן שהנשים סומכות עליהן שלא יעבור היום עד שיקנו קינין בכל מעות שבאותו שופר ויקריבו כדי שלא יאכלו הנשים קדשים בטומאת הגוף ושהוא בכרת: **ורב נחמן.** אמר לך הא נמי חזקה דבי דינא הוא: **צא ולקט לך תאנים מתאנתי.** ולא נתן מדה ללקיטתו: **אוכל.** המלקט מן הנלקטות: **עראי.** בלא מעשר וכשבא לאכלן קבע מעשרן ודאי מעשרות ודאין תרומה גדולה וכל דיני הפרשה שאין ספק לומר שמא בעל הבית עישר עליהן ממקום אחר דהא לא ידע כמה ליקט: **אבל אמר לו מלא לך כלכלה זו.** הואיל ונותן זה יודע כמה לוקט יש לומר שמא זה הנותן חושש שמא יסמוך עליו שיתן לו דבר היתר ומעשר עליהן ממקום אחר הילכך מלקט זה אוכל מהן עראי בלא מעשר וכשבא לאוכלן קבע אין צריך לעשרן ודאי אלא דמאי (א) יפריש ויאכל הוא בעצמו המעשרות של לוי ושל עני כשאר לוקח פירות מעם הארץ שממזיקן בספק מעושרין אף אלו ספק מעושרין הן ותורת דמאי עליהן: **כד"א.** דספק הן ודמאי מיהא בעי אפרושי: **בעם הארץ.** שהנותן עם הארץ הוא ואינו חושש כלפני עור: **אבל בחבר.** ודאי מעושרין הן ואין צריך לעשרן אפילו דמאי: **רשב"ג אומר כד"א.** דסגי בדמאי בזמן שהנותן עם הארץ וחשיד לתרום שלא מן המוקף: **אבל.** היה הנותן חבר לא יאכל קבע הלוקט עד שיעשרם מעשרות ודאי: רבי בנו של רשב"ג הוה: **ואל יאכילו לעמי הארץ טבלים.** לקמן מפרש הי ניהו עם הארץ: **לא נחשדו.** לתרום שלא מן המוקף הא לאו הכי ודאי הוה סמכינן על בעל הבית זה שהוא שליח על כך שמוטל עליו לעשר מה שהוא נותן ולא יאכיל איסור לעם הארץ: **מתחת ידו.** דהואיל ופירי דידיה הוא עליה דידיה רמי וחייש ללפני עור אבל שליח דקביל עליה מחבירו איכא למימר דמייאש ולא עביד דסבר ההוא לא סמיך עלי: **מי ציית לך.** לעשורי ספק הא עם הארץ חבריה מהימן ליה טפי מינך: **רישא.** דקתני מעשרן דמאי בעם הארץ דקאמר ליה לחבר סיפא כו' והכי קאמר במה דברים אמורים דלוקט צריך לעשרן דמאי בעם הארץ שאמר לו לחבר לקט דליכא לספוקי אי עישר עלייהו האי בעל הבית אי לא אבל בחבר שאמר לעם הארץ לקט כלכלה זו וחבר אחר שמע ממנו אוכל ואינו צריך לעשר דמאי דודאי כיון דנותן חבר ולוקט עם הארץ חייש הנותן דלא ליכלינהו בטבלייהו ותורם אף שלא מן המוקף למוטב יחשדו חברים כו':

איסורא

רב ששת **אמר** חזקה שליח עושה שליחותו. הרב רבינו שמשון מפולירל"א פוסק כרב ששת דבה"ג פוסק דהלכה כרב נחמן בדיני וכרב ששת באיסורי ולר"ת נראה דהכא הלכה כרב נחמן דבפ' התקבל (גיטין דף סד.) אמר בעל אמר לגירושין ושליח אמר לגירושין והיא אומרת נתן לי ואבד אין דבר שבערוה פחות משנים ופריך מהא דאמר האומר לחבירו צא וקדש לי אשה סתם (ב) אסור בכל הנשים שבעולם אלמא חזקה שליח עושה שליחותו ומשני ה"מ לחומרא אבל לקולא לא ובפ"ק דחולין (דף יב.) נמי מסיק לעולם אין חזקה שליח עושה שליחותו והאומר לשלוחו צא ותרום לי והלך ומצא תרום אין חזקתו תרום דילמא איניש אחרינא שמע ותרם ואע"ג דהתם רב נחמן קאמר לה מ"מ סליק הש"ס התם הכי והוא דבעא מיניה קיבלה ועוד דרב שמעיה דבסמוך סבר נמי כרב נחמן דלרב ששת לא היה צריך לחזקת (ג) כהנים ואומר ר"י דמכל זה אין ראיה דרב ששת נמי לית ליה חזקה שליח עושה שליחותו אלא במקום שאם לא יעשה שליחותו יבא המשלח לידי עבירה אם יסמוך עליו ולכך בגט אין השליח חושש ליתן גט וההיא דחולין נמי אינו חושש לשחוט ולתרום שאם לא יתרום ירא המשלח שאינו תרום ולא אסיק אדעתיה שמא אחר ישמע ויתרום ודרב שמעיה נמי איכא למימר דלא אמר כדי ליתן טעם למה סומכין על הכהנים אלא ליישב דברי רב דאמר בפ' האשה (יבמות דף ל:) אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ אף על גב דמקוה לפניו דילמא פשע ולא טביל אבל שוחטין וזורקין על מחוסר כפורים ואע"ג דהוי נמי מחוסר מעשה דליכא למיחש דילמא פשע כדרב שמעיה והתם נמי מייתי לה: **הרחוקים** מותרין. אף על גב דע"כ צריכין להקריב משום מצות העומר מ"מ מייתי ראיה מהא דשרו רחוקין מחצות ואילך אף על גב דיש שהות כל היום אלא שממהרין לפי שיודעין שהרחוקין סומכין עליהן וכן גבי קיני זבה ויולדת אף על גב דמצווין להקריב באותו יום מיהא לא מחייבי אי לאו משום שסומכות עליהן וחזקה שליח עושה שליחותו:

האומר לחברו **צא** ולקוט לך. בפרק לולב (סוכה דף לט.) גבי הלוקח לולב מחבירו בשביעית מגיה שם רש"י מעם הארץ משום דלא הוה קרי ליה חבירו ואין צריך להגיה דהכא מוקי לה בעם הארץ שאמר לחבר אע"ג דקתני לחברו ובשבת פרק השואל (דף קנ.) אמר (ח)אומר אדם לחברו צא ושכור לי פועלים ומוקי לה בחברו נכרי: **תאנים** מתאנתי. אף על גב דמעשר פירות מדרבנן ורב נחמן מודה דבשל סופרים חזקה שליח עושה שליחותו כיון דעיקר שם מעשר מן התורה חשיב לה * כשל תורה:

ולא

מסורת הש"ס

א) מנחות סח., ב) [ר"ה ל. מנחות סח. סוכה מא.], ג) [הא דהכא דוקא לערב ולעיל גבי עומר שרי מחצות עי' תוס' חגיגה כא. ד"ה האונן וכו' ותוס' זבחים לא: ד"ה טבול], ד) פסחים ל:, ה) [לעיל ל: וש"נ], ו) [פסחים ט. וש"נ], ז) [מנחות כז: ע"ש], ח) [ל"ל לא יאמר],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל אמר וכו' לעשרן ודאי אלא דמאי דהא אמרינן שמא הנותן עישר אלא יפריש ויאכל הוא: (ב) תוס' ד"ה רב ששת וכו' אשה סתם ומת שלוחו אסור בכל הנשים: (ג) בא"ד לא היה צריך לחזקת ב"ד כהנים:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תאנים מתאנתי וכו' כשל תורה. עי' לקמן דף לז ע"ב תוס' ד"ה מאן האי תנא:

◆

מוסף רש"י

שאין בית דין מתעצלין בו. מלהקריבו קודם חצות (סוכה מא.). עד שיכלו כל מעות שבשופר. שופר היה שם שכתוב עליו קינין, ואשה שיש עליה לידה, וכן כל מחוסרי כפרה, מביאין מעות ונותנין לתוכו, ודמי הקינין קצובין היו, ואוכלים בקדש לערב וסומכין על חזקת ב"ד של כהנים שאין עומדין משם עד שיכלו כל מעות אותו שופר, כדי שלא יאכלו מחוסרי כפרה בקדשים (פסחים צ:). שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף. מן שאינו סמוך לו, כגון (גיטין ל:) אין מקיפין שתי חביות, וכמו (נדה עא.) מקפת וקורא לה שם. לשון מקריב ומגיען זו לזו, ואסור לחבר להפריש ממה שאין לפניו על מה שלפניו, דשמא אותו שהוא סומך עליו אינו בעין, שנאבד או נרקב, ונמצא שאין אומר כלום ואוכל טבלים (חולין ז.) ואם עשה עשוי (גיטין ל:).

◆

רבינו חננאל

אמר רב נחמן בשל סופרים אמרינן חזקת שליח עושה שליחותו, אבל בשל תורה עד שיתברר שעשה שליחותו. ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה חזקת שליח עושה שליחותו. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתנן במנחות משקרב העומר מותר החדש מיד, והרחוקין מחצות היום ואילך, ופשוטה היא. ורב ששת בית דין אין מתעצלין ושרי מחצות היום אבל גבי שליח כל היום, יתר מזה אמרינן חזקת שליח עושה שליחותו. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא באשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות לקינה ונותנת בשופר וטובלת ואוכלת בקדשים לערב. מאי טעמא לאו משום דאמרינן חזקת שליח עושה שליחותו. ודחי רב נחמן ואמר התם כדרב שמעיה דאמר חזקה אין ב"ד

רבינו חננאל (המשך)

של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל מעות שבשופר. אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא האומר לחבירו צא ולקט לי תאנים מתאנתי אוכל מהן עראי ומעשרין דמאי, מלא לך כלכלה זו אוכל מהן עראי ומעשרין ודאי. במה דברים אמורים בעם הארץ, אבל חבר אוכל ואין צריך לעשר דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא יאכל עד שיעשר לפי שלא נחשדו חבריים לתרום [שלא] מן המוקף. א"ר נראין דברי מדברי אבא, מוטב שיחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף, ואל יאכילו לעמי הארץ טבלא. ודייק רב ששת מינה ואמר עד כאן לא פליגי ר' [ו]אבא אלא בנחשדו, אבל כ"ע חזקת שליח עושה שליחותו. (וכמו) [וכיון] דאמר ליה לקט לי ודאי ליקט. ודחי רב נחמן הכי, לאו משום דחזקת שליח עושה שליחותו אלא כדרב [חנינא חוזאה] חזקה היא על החבר שאין מוציא דבר שאינו מתוקן מתחת ידו. לפיכך א"ר אם החבר אמר לעם הארץ ודאי החבר עישר עליהן מביתו, לפיכך אוכל עם הארץ ואין צריך לעשר. ואבוה א' [לא] נחשדו חברים לתרום מביתיה על מה שהוא בשדה. אמר מר במה דברים אמורים שמעשרין דמאי, בעם הארץ. האי עם הארץ אי לע"ה כמותו א"ל לקוט לי לא ציית ליה לעשר כלל, לא ודאי ולא דמאי. אלא עם הארץ דאמר לחבר אותו חבר מעשר דמאי חייש שמא עם הארץ שא' לו לקט לי עשר עליהן מביתו, הוה ליה ספק לפיכך דמאי. אי הכי [הא ד]תנא רבי מוטב שיחשדו חבירים לתרום שלא מן המוקף ואל יאכילו לעמי הארץ טבלין, בעל התאנה שהוא התורם עם הארץ הוא, והמלקט ואוכל הוא החבר. ואוקמה רבינא, רישא בעם הארץ דאמר לחבר לפיכך מעשרין דמאי. סיפא בחבר שאמר לעם הארץ וחבר אחר שומע, ר' סבר

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"י מהל' מאכלות אסורות הלכה כ:

סב ב מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הלכה יב:

ג [מיי' שם]:

סג ד ה מיי' פ"י מהל' מעשר הלכה י:

◆

רב ניסים גאון

האשה שיש עליה לידה או זיבה מביאה מעות ונותנת בשופר. פי' שופר האמור כאן היא תיבה שמקבצין לתוכה מעות שלקינין. כמפורש במס' שקלים י"ג שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין תקלין עתיקין. ולזה נתכוונו במסכת גיטין בפרק הניזקין, והא שיפורא דמעיקרא בי רב יהודה ולבסוף בי רבה, ולבסוף בי רב יוסף, ולבסוף בי אביי. ולבסוף בי רבא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones